

NGHIÊN CỨU KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ VIÊM DA DẦU Ở NGƯỜI LỚN BẰNG BÔI THUỐC MỠ CORTICOID KẾT HỢP VỚI UỐNG ITRACONAZOL

NGUYỄN VĂN THƯỜNG, HOÀNG THỊ NGỌ

TÓM TẮT

Qua nghiên cứu kết quả điều trị trên bệnh nhân viêm da dầu ở người lớn bằng bôi thuốc mỡ Corticoid kết hợp với uống Itraconazol tại Bệnh viện Da liễu Trung ương, sau khi kết thúc 6 tuần điều trị chúng tôi thấy kết quả đạt rất tốt là 76,7%; tốt chiếm 20%; trung bình là 3,3%; không có bệnh nhân nào không đáp ứng với điều trị.

Từ khóa: viêm da dầu, corticoid, Itraconazol, điều trị.

SUMMARY

The study on adult patients with seborrheic dermatitis treated with corticoid ointment and oral Itraconazol at National Hospital of Dermatology and Venereology. The results after 6 weeks were 76.7% very good, 20% good, 3.3% medium and no one unresponsive to the treatment.

Keywords: seborrheic dermatitis, corticoid, Itraconazol, treatment.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Viêm da dầu - một bệnh da thường gặp, tuy không ảnh hưởng đến tính mạng của bệnh nhân nhưng ảnh hưởng nhiều đến tâm sinh lý, thẩm mỹ của người bệnh. Hiện tại bệnh được nhiều nhà khoa học, các bác sỹ quan tâm nghiên cứu, đã có nhiều phương pháp điều trị được áp dụng nhưng chưa có phương pháp nào là thực sự hiệu quả và triệt để. Dùng thuốc kháng nấm để uống và bôi mỡ corticoid để điều trị viêm da dầu đã được một số tác giả nước ngoài áp dụng và một số báo cáo khoa học cho thấy liệu pháp này mang lại hiệu quả tích cực. Tuy nhiên cho đến hiện nay chưa có một công trình nào được công bố ở Việt Nam chính vì vậy chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài nhằm mục tiêu: "đánh giá hiệu quả điều trị viêm da dầu ở người lớn bằng uống Itraconazol kết hợp với bôi mỡ corticoid tại Bệnh viện Da liễu Trung ương".

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng nghiên cứu.

- Các bệnh nhân viêm da dầu người lớn tuổi từ 18 đến 60 được khám và điều trị tại Phòng khám Bệnh viện Da liễu Trung ương từ tháng 3 đến tháng 9/2009.

- Tiêu chuẩn chẩn đoán viêm da dầu:

+ Dát đỏ ranh giới không rõ trên có vảy da bóng mỡ màu vàng.

+ Vị trí ở: Da đầu, sau tai, ống tai ngoài, rãnh mũi má, lòng mày, bờ mi, vùng trước xương ức và liên bả. Một số vị trí ít gặp như nách, kẽ dưới vú, bẹn, kẽ liên móng.

+ Triệu chứng cơ năng: ngứa, rát bỏng.

- Tiêu chuẩn chọn bệnh nhân:

Tất cả bệnh nhân bị viêm da dầu thể từ trung bình đến nặng, tuổi từ 18 đến 60.

- Tiêu chuẩn loại trừ bệnh nhân:

+ Các bệnh nhân không đồng ý hợp tác nghiên cứu.

+ Bệnh nhân dưới 18 tuổi và trên 60 tuổi.

+ Phụ nữ có thai và đang cho con bú.

+ Suy gan, tim, thận.

+ Bệnh nhân tâm thần.

+ Mắc các nhiễm trùng nặng như: Viêm phổi, lao, sốt rét ...

+ Bệnh nhân ung thư.

+ Bệnh nhân có HIV dương tính.

+ Bệnh nhân có Demodex dương tính ≥ 5 con/vi trường.

- Vật liệu nghiên cứu:

Sporal 100mg, viên nang mềm, vỉ có 4 viên, sản xuất tại Thái lan.

Eumovat: Tube chứa 5g Clobetasone butyrate 0,05%, sản xuất tại Anh

2. Phương pháp nghiên cứu.

Thử nghiệm lâm sàng, tiến cứu.

- Uống Sporal 100mg x 2viên/ngày trong 14 ngày, sau đó uống mỗi tuần trong một ngày nhất định 2 viên Sporal, kết hợp bôi Eumovat 2 lần/ngày trong 1 tuần liên tiếp.

- Bệnh nhân được theo dõi sau 2 tuần, 4 tuần và kết thúc điều trị sau 6 tuần.

- Đánh giá kết quả điều trị theo cách tính điểm của Avner Shemer MD [2] như sau:

+ Ngứa:

Không ngứa: 0 điểm

Ngứa ít: 1 điểm

Ngứa vừa: 2 điểm

Rất ngứa: 3 điểm

+ Bỏng rát:

Không bỏng rát: 0 điểm

Bỏng rát ít: 1 điểm

Bỏng rát vừa: 2 điểm

Rất bỏng rát: 3 điểm

+ Đỏ da:

Không đỏ da: 0 điểm

Đỏ da ít: 1 điểm

Đỏ da vừa: 2 điểm

Rất đỏ da: 3 điểm

+ Vảy da:

Không vảy: 0 điểm

Vảy da ít: 1 điểm

Vảy da vừa: 2 điểm

Rất nhiều vảy: 3 điểm

Tính tổng số điểm sau khi kết thúc đợt điều trị (6 tuần):

+ Tổng số điểm là: 0 (khỏi hoàn toàn): kết quả điều trị: rất tốt

- + Tổng số điểm là: 1 – 2: Kết quả điều trị: Tốt
- + Tổng số điểm là: 3-4 : kết quả điều trị: Trung bình
- + Tổng số điểm là: ≥ 5 : kết quả điều trị: ít tác dụng.
- Xử lý số liệu theo phương pháp thống kê Y học

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Thông tin chung về tuổi, giới.

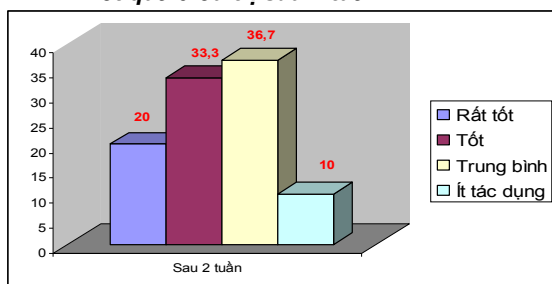
Bảng 1. Thông tin chung về tuổi, giới (n = 30)

	Nam	Nữ	Cả 2 giới tuổi trung bình	Tổng số
n	18	12	36,9 ± 10,7	30
%	60	40		

Nhận xét: Tuổi trung bình của hai giới mắc bệnh viêm da đầu là 30,9 ± 10,7; nam bị nhiều hơn nữ.

2. Kết quả điều trị.

2.1. Kết quả điều trị sau 2 tuần

Biểu đồ 3.1: Kết quả điều trị viêm da đầu bằng uống Itraconazol kết hợp với bôi mỡ Corticoid sau 2 tuần (n=30)

Nhận xét biểu đồ 3.1: Sau 2 tuần điều trị, tỉ lệ rất tốt là 20%, tốt là 33,3%, trung bình là 36,7%. Có 10% trường hợp ít tác dụng.

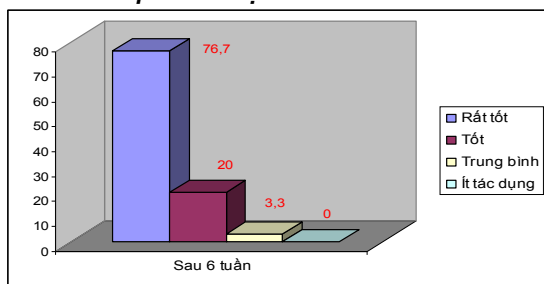
2.1. Kết quả điều trị sau 4 tuần.

Bảng 2. Kết quả điều trị viêm da đầu bằng uống Itraconazol kết hợp với bôi mỡ corticoid sau 4 tuần (n=30)

Kết quả	Sau 4 tuần	
	n	%
Rất tốt	13	43,3
Tốt	15	50
Trung bình	2	6,7
ít tác dụng	0	0
Tổng	30	100

Nhận xét bảng 2: Sau 4 tuần điều trị, tỉ lệ rất tốt là 43,3%, tốt là 50%, trung bình là 6,7%. Không có trường hợp ít tác dụng.

2.3. Kết quả điều trị sau 6 tuần

Biểu đồ 2: Kết quả điều trị viêm da đầu bằng uống Itraconazol kết hợp với bôi mỡ corticoid sau 6 tuần (n=30)

Nhận xét biểu đồ 3.2: Sau 6 tuần điều trị, tỉ lệ rất tốt là 76,7%, tốt là 20%, trung bình là 3,3%, không có trường hợp nào là không đáp ứng với thuốc.

BÀN LUẬN

Sau 2 tuần điều trị VDD bằng uống itraconazol 200mg trong 24 giờ kết hợp bôi mỡ corticoid nhẹ là Eumovat có chứa 0,05% clobetasone butyrat ngày 2 lần sáng, tối trong 1 tuần cho kết quả điều trị từ tốt trở lên có 16/30 bệnh nhân chiếm 53,3%. Như vậy dùng phác đồ này có tác dụng tương đối tốt từ những ngày đầu điều trị làm giảm nhanh các triệu chứng lâm sàng như giảm đỏ, phù nề, vảy da bóng mỡ, giảm gàu và đặc biệt là giảm các triệu chứng cơ năng gây khó chịu cho bệnh nhân như ngứa, rát, giúp bệnh nhân cảm thấy an tâm điều trị và thấy thuốc cũng thấy phác đồ điều trị của mình đạt kết quả khả quan. Như vậy có thể khẳng định rằng Eumovat - một loại mỡ corticoid dùng để bôi tại chỗ - đã phát huy tác dụng, tác động đến cơ chế bệnh sinh của bệnh là giảm viêm, giảm ngứa, giảm phù nề, giúp cải thiện điều trị một cách rõ rệt. Trong khi kết quả điều trị đạt mức trung bình chỉ có 11/30 bệnh nhân chiếm 36,7%, ít tác dụng chỉ có 3/30 bệnh nhân chiếm 10%. Kết quả này của chúng tôi cũng tương tự với các tác giả khác [1],[6],[7].

Sau 4 tuần điều trị, kết quả từ tốt trở lên là 28/30 bệnh nhân chiếm 93,3%. Kết quả trung bình chỉ có 1/30 bệnh nhân chiếm 3,3%, ít tác dụng không có trường hợp nào. Như vậy có thể nói sau 4 tuần điều trị bằng uống itraconazol - một loại thuốc chống nấm mạnh và cũng tương đối an toàn- nhưng với liều chỉ 200mg/24giờ uống duy nhất một ngày trong tuần trong 2 tuần tiếp theo. Trong 2 tuần này thuốc corticoid đã ngừng bôi nhưng kết quả điều trị diễn biến theo chiều hướng tốt, các triệu chứng trên lâm sàng như đỏ da, vảy da, phù nề giảm mạnh, các triệu chứng cơ năng như ngứa, rát bỏng đồng thời cũng giảm nhiều. Chúng tôi cho rằng, giai đoạn này đã ngừng bôi corticoid nhưng có lẽ thuốc chống nấm vẫn có nồng độ tương đối cao trong các tổ chức tiếp tục diệt nấm và có thể tác dụng giảm viêm của corticoid tuy có giảm nhưng vẫn còn cùng góp phần cải thiện kết quả điều trị. Kết quả nghiên cứu của chúng tôi tương đương với một số tác giả như Lê Anh Tuấn [1], và các tác giả nước ngoài như Elewski B sau 4 tuần điều trị kết quả đạt từ tốt trở lên là 89%[4], có thấp hơn chúng tôi một chút nhưng sự khác biệt này không có ý nghĩa thống kê. Avner Shermer MD sau 4 tuần điều trị cho kết quả tốt là 83% [2].

Sau khi kết thúc một liệu trình điều trị là 6 tuần, nhưng thực chất chỉ uống thêm mỗi tuần 200mg itraconazol vào một ngày nhất định trong tuần cho kết quả từ tốt trở lên là 29/30 bệnh nhân chiếm 96,7%, bệnh nhân đạt kết quả trung bình là 1 bệnh nhân chiếm 3,3%, ít tác dụng không có bệnh nhân nào. Như vậy ta thấy rõ hiệu quả điều trị của phác đồ này với 2 loại thuốc kết hợp là thuốc kháng nấm đường uống và mỡ bôi corticoid tại chỗ cho kết quả tương đối tốt. Kết quả này cũng phù hợp với các tác giả trong và ngoài nước [1],[2],[3],[4],[5].

KẾT LUẬN

Sau 6 tuần điều trị viêm da dầu người lớn thể từ trung bình đến nặng bằng uống Itraconazol cho kết quả như sau:

Kết quả đạt rất tốt là 76,7%; tốt chiếm 20%; trung bình là 3,3%; không có bệnh nhân nào không đáp ứng với điều trị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Anh Tuấn (2006) " Nghiên cứu tình hình, đặc điểm lâm sàng, một số yếu tố liên quan và kết quả điều trị viêm da dầu bằng kem ketoconazole và kem corticoid". *Luận văn tốt nghiệp thạc sỹ, đại học Y Hà Nội*
2. Avner Shemer MD (2008) "MAJ.Vol10.June 2008"
3. Betty Anne Johnson và cs (2000) "treatment of

seborrheic dermatitis "

4. *Am Fam Physician*, 61: 2703-10, 2713-4.
5. Elewski B, Ling MR, Philips TJ (2006). Efficacy and safety of a new once-daily ketoconazole 2 %gel in the treatment of seborrheic dermatitis : a phase III trial. *J Drugs Dermatol* ;5:646-50.
6. Faergemann J (1986). Seborrheic dermatitis and Pityrosporum orbiculare: treatment of seborrheic dermatitis of the scalp with miconazole-hydrocortisone (Daktacort), miconazole and hydrocortisone. *Br J Dermatol* ; 114:695-700.
7. Robert A.Schwartz và cs (2006) "Seborrheic dermatitis: An overview". *Am Fam Physician*, 74(1):125-30.
8. Skinner RB và cs (1985) "Double-blind treatment of seborrheic dermatitis with 2% ketoconazole cream". *J Am Acad Dermatol*, 12(5 Pt 1):852-6.